

Rebbetzins

Shiur# 498 | Jan 18th 2025

מדרש הגדול שמות פרק ג פסוק ב

מתוך הסנה. נס גדול ראה משה שראה את הסנה והוא מבלבל ועולה מתוך האש. ואם תמיה אתה על הדבר הזה בא וראה ממקלו שלאחרן שהוא שלעץ יבש והוציא שקדים ופרחים.

שמות רבה פרשת שמות

ויאמר משה אסרה נא ואראה. ר' יוחנן אמר: ג' פסיעות פסע משה באותה שעה, שנאמר: אסרה נא ואראה. רשב"ל אמר: פניו הלך לאחריו והביט.

וידעתם כי אני ד' (ו-ז)

האלוהות עצמה אין שום אנוש יכול להשיגה — „לית מחשבה תפיסא ביה כלל” — ורק בני־ישראל מגיעים לידי הכרת האלוהות על־ידי אור התורה והמצוות, כי „אורייתא וקודשא־בריך־הוא חד”. על־ידי „ולקחתי אתכם לי לעם” — כלומר, מתן־תורה — תבוא האפשרות של „וידעתם כי אני ד'”... (קדושת לוי)

ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה (ב-כג)

בני־ישראל לא הצטערו כל־כך מעצם העבודה המפרכת, כמו מזה שלא ניתן להם להתפלל ולעבוד את האלהים (איזוהי עבודה שבלב — זו תפילה); ואכן, שועתם מן ה„עבודה” עלתה מיד השמימה ונתקבלה. (רבי שמלקי מניקלשבורג ז"ל)

Rabbi Kohn

שו"ע יו"ד סימן רמו סעיף ו

אשה שלמדה תורה יש לה שכר, אבל לא כשכר האיש, מפני שאינה מצווה ועושה. ואע"פ שיש לה שכר, צוו חז"ל שלא ילמד אדם את בתו תורה, מפני שרוב הנשים אין דעתן מכוונת להתלמד, ומוציאות דברי תורה לדברי הבאי לפי עניות דעתן. אמרו חכמים: כל המלמד את בתו תורה, כאילו מלמדה תפלות (פי' דבר עבירה). בד"א בתורה שבע"פ; אבל תורה שבכתב לא ילמד אותה לכתחלה, ואם מלמדה אינו כמלמדה תיפלות (רמב"ם וסמ"ג ולא כמקצת ספרי הטור): הגה - ומ"מ חייבת האשה ללמוד דינים השייכים לאשה. (אגור בשם סמ"ג). ואשה אינה חייבת ללמד את בנה תורה, ומ"מ אם עוזרת לבנה או לבעלה שיעסקו בתורה, חולקת שכר בהדייהו: (הגהות מיימוני פ"א דת"ת וסמ"ג):

מן החמא שלא יתקפנו ילרו: לעולם זכות לתורה. ולא שפוסקת בתורה אלא שטורחת בכנה ובעלה שיעסקו: לתקריאן ומתניאן. שטורחת על כניהן להכיבאן לבית הספר ולקרוא מקרא ולשנות משנה: ונשרין לנכרייהו. ומתניכות לבעליהן שיוצאין לעיר אחרת ללמוד תורה: לימדה חפלות

ס"ד. וכי תורה חפלות קרא לה: כאלו. שמתוכה היא תכינה ערומות ועושה דכריה כהנע: חכמה. תורה: שמעמיד עצמו ערום עליה. שפרש עצמו מכל העסקים ועשה עליה עני וחסר. כל: רוצה אשה בקב וחפלות. חפילה ליוון כחוכות מועטין ויהא חפלותה מצוי לה כחשמים

שנים. זכות * רמאי אילימא זכות דתורה הא אינה מצוה ועושה היא אלא זכות דמצוה מי מגנא כולי האי והתניא את זו דרש ר' מנחם בר יוסי כי נר מצוה ותורה אור תלה הכתוב את המצוה בנר והתורה באור את המצוה בנר לומר לך מה נר אינה מגינה אלא לפי שעה אף מצוה אינה מגינה אלא לפי שעה ואת התורה באור לומר לך מה אור מגין לעולם אף תורה מגינה לעולם וכו' ומסיק רבא * תורה בעידנא דעסיק בה

קרי אסורים במחנה לוי כדילפינן בספחים כפרק אלו דכרים (דף סו): מרפוא. הדמים פוחח את המקור: זכות דמאי. מגינה כ"כ: זכות לתורה. שהיתה עוסקת בתורה: הא לא מיסקדא. דכתיב ולמדתם אותם את בניכם (דכרים יא) ולא את בנותיכם וכיון דלוייה מזה אין שכרה גדול כמזוה ועושה: ומגנא. מן היסורין ומללא מן החמא שלא יתקפנו ילרו: בין בעדנא ללא עסק בה. דהיינו משנמתר המצוה ואינו עוסק בה אנוני מגנא מן הסורעניות ולהכי קאמר במשנה דיש זכות חולה כמה שנים אלו לא מללא מן החמא ומאי אינה מגינה אלא לפי שעה דקאמר בכרייתא היינו

מגינה ומצלא בעידנא דלא עסיק בה אנוני מגנא אצולי לא מצלא מצוה בין בעידנא דעסיק בה בין בעידנא דלא עסיק בה אנוני מגנא אצולי לא מצלא רבינא אמר לעולם זכות תורה ודקאמרת אינה מצוה ועושה נהי דפקודא לא ספקרא * באגרא דמקרין' ומתניין בנייהו ונטרא להו לנכרייא עד דאתו מבי מדרשא מי לא פלגן בהדייהו: מכאן אמר בן עזאי חייב אדם לעמוד את וכו'. ר' אליעזר אמר כל המלמד אה בתו תורה מלמדה תפלות תפלות ס"ר אלא כאלו מלמדה תפלות א"ר אבהו ס"ט דר"א דכתיב אני חכמה שכנתי ערמה מכיון שנכנסה חכמה באדם נכנסה עמו ** ערומות ורבנן האי אני חכמה מאי עבדי ליה מיבעי ליה לכדר' יוסי בר' חנינא דאמר ר' יוסי בר' און ד"ת מתקיימין אלא במי שמעמיד עצמו ערום עליהן שנאמר אני חכמה שכנתי ערמה ומ"מ לדינא אין נדחה מפני זה סברת ר' אליעזר ב ונקטינן בן להלכה. וכתבו ג רבוחתא דהיינו דוקא תורה שבע"פ אבל תורה שבכתב אף שאין ללמדה *** לכתחלה מ"מ המלמדה אינו כמלמדה תפלות ד וגם מתורה שבע"פ הדינים השייכים לאשה מחייבת ללמוד: ר' יהושע אומר רוצה אשה וכו'. מאי קאמר ה"ק רוצה אשה בקב ותפלות עמו מתשעה קבין ופרושות: הוא היה אומר חסיד שופה וכו'. היכי

דמי

[דף כא]

הערה והקה דע"כ מאי דקאמר לעיל דנר אינו מגין אלא לפי שעה היינו להגלל מן החמא שלא יכשל בהננה מן היסורין הלא מגנת לעולם אף בעידנא דלא עסיק בה וא"כ מאי לפי שעה דקאמר הלא אביק דאצולי לא מללא כלל ועוד מאי אחר שם דהתורה מגנת לעולם הלא אסיקא דבעידנא דלא עסיק בה אצולי לא מללא וקושיא זו עיקרה נחלאת כחוספות ונשאר בתומה ולעניות דעתי כ"ל דתרי עיני תורה יש וכן בענין המצות אחד שהוא לומד לשמה ואחד שהוא לומד מן השפה ולחזק וכלל לכ כלל) כענין חורחו של דואג כדאמרין בנסהדרין (דף קו) וכן בעניני המצות יש שהוא מקיים לשם ד' ויש מן השפה ולחזק כענין שאמר הכתוב בפיו ונשפתו כדלוי ולכו רחוק ממני לעיל בכרייתא מיירי בתורה שהוא לשמה וכן המצוה שהיא לשם ד' ולכן אמר תורה שהיא לשמה מביאה להגלל מן החמא לעולם היינו אף בעידנא דלא עסיק בה וכן במצוה שהיא לשמה מגינה להגלל מן החמא לפי שעה היינו בעידנא דעסיק בה ובמיתרא דרכא מיירי בתורה שהיא מן השפה ולחזק כחורחו של דואג ולכן אמר שהיא אינה מללת מן החמא אלא בעידנא דעסיק בה ומצוה כעין אופן זה אפילו בעידנא דעסיק בה אינה מללת מן החמא:

** הערה ולפ"ז כ"ש שיש ליוהר מללמד להנערים והנערות כחני לזון וכדכרי חשק שזהו חמש מכלה לכן ונפשו והמרגיל עצמו כזה הוא בכלל הקורא בספרים החלונים שהחמירו החכמים מאוד כזה כדאיתא בריש פרק חלק (סנהדרין דף ט) ואין כ"ת אס הם נדפסות בלשה"ק או כלשון לע"ז ועיין באש"ע אר"ח בסיומן ש"ז ספ"ז וכת"כ ש"א *** ונראה דכל זה דוקא בזמנים שלפנינו שכל אחד היה דר בחקוס אכותיו וקבלת האכות היה חזק מאוד אלל כל אחד ואחד להחנה בדרך שדרכו אכותיו וכמאמר הכתוב שאל אביך ויגדך כזה היינו יכולים לומר שלא תלמוד תורה ותסמוך בהנהגה על אכותיה הישרים אבל כעת בעו"ה שקבלת האכות כחוסף מאוד ונס מצוי שאינו דר בחקוס אכותיו כלל

עין משפט א שם כ"כ סלכס כ ב פ"א מהלכות ת"ת הלכה יג ב שם ד א"ע י"ד פ"ג ד"ה ספ"ז ו"ו ה כגון עיני נדה ותלה והדוקת נר כע"כ שלא לאחר זמנה של דבר זה נשים מחות בשפת לדתן כשאין והירות כדאיתא במשנה ס"ב דבבא ותלה כדי: כל להאביל לכ"כ דבר שאינה מתוק וה"ס עיני מליח הסר וכל כשאי נושא בעיניי אכלל כדי בלא להאביל דבר איסור

מחשבה קבין ופרישות לפרוש מן חורה ור"ל שהחורה לא יבא חביב התפלות היפך טכסה: שמעשים דבריו לדין. דמשנקבעו בלב זה קשין לסלקן והרי ערמותו ורשע הוא שעובר על לא תשא שחט שוא (שמות כג): להשלים מחלתיים זון. ומעשה לא יפול לקט ויש לו קרובים שיטלו: כי קאמר. מבלי עולם: כגון יוחני בת רטיבי. אלמנה מכספה הימה וכשמגיע עת לידת אשה הימה שולח רחמה במכשפות ולאחר שחמטרת הרבה הימה אומרת אלך ואבקש רחמים אולי תשמע חטילתי והולכת וסותרת כשפיה והולך יולא פטס אלה היה לה שכיר יוס בניהו והיא הלכה לבית האשה היולדת ושמע השכיר קול הכשפים מתקשקשין בכלי כמו שהולך מתקשקש כמטי האס וכל ופתח את מנופת הכלי והכשפים יאלו והולך נולד וידעו כי בעלת כשפים היא: זה תלמיד שלא הגיע וכו'. הפילה לטון נפל כלו לו חשדיו: ופגומים. לטון עולם עיניו (ישעיה לג) שסוגרים פיהם ואינם מורים לנורכי הוראה: מתני' הרי היא ככל המנהות. שנקמחה עד שלא

התפלות לסיכך אין טוב שחלמוד לה שהחורה מלמדת לאדם למעט דבריו לדין. דמשנקבעו בלב זה קשין לסלקן והרי ערמותו דמי חסיד שוטה כגון דקא טבעה איתהא בנהרא ואמר לאו אורח ארעא לאיסתכוילי בה ואצולה היכי דמי דרשע ערום אמר יוחנן זה י המטעים דבריו לדין קודם שיבוא בעל דין חבירו ר' אבהו אמר זה הנותן דינר לעני להשלים לו מאתיים זון דתנן מי שיש לו מאתיים זון ז לא יטול לקט שכחה ופאה ומעשר עני היה לו מאתיים חסר דינר אפילו נותנין לו אלף דינרין כאחת הרי זה יטול (ויש עוד ציורים בנמרא ע"ש): אשה פרושה וכו' הרי אלו מבלי עולם. מסיק בנמרא * כגון יוחני בת רטיבי ועוד חושב בנמרא מי שמבלה עולם התלמיד שלא הגיע להוראה וטורה דאמר ר' אבהו אמר רב רונא אמר רב מאי דכתיב (משלי ז) כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה כי רבים חללים הפילה זה ת"ח שלא הגיע להוראה וטורה ועצומים כל הרוגיה זה ת"ח ש שהגיע להוראה ואינו טורה: מתני' ר"ש אומר אין זכות תורה במים המאררים ואם אתה אומר הזכות תורה במים המאררים מדהה אתה את המים בפני כל הנשים השותת ומציא אתה שם רע על המהורות ששחו שאומרים טמאות הן אלא שתלתה להן זכות רבי אומר בזכות תורה במים המאררים ואינה יולדת ואינה משבחת אלא מתנוונה והולכת לסוף היא

קדשה בכלי: ותפדה. ותלא ותשרף. שקדשה קדושת הגוף והנשואות לכהנים מנחותיהן נשרפות ואפילו קרב הקומץ כהלכתו ולא נמאלו נשרפין שירים בבית הדקן כדמפרש בנמרא: כהנת. בח כהן: מנחתה נאכלת. דכל מנחת כהן כלול מהיה לא חאל כתיב (ויקרא ו) אבל דכהנת הנשואה לישראל נאכלת וכן כהנת אלמנה וגרושה שהביאה מנחתה נאכלת: כהנת מתחללת: מן התרומה ומן הכהונה אם נבעלה לפסול: וכהן אין מתחלל. אם נשא גרושה זונה והללה ופטעם דכולה מתניתא מפרש בנמרא: בקדשי קדשים. חטאת ואשם ומנחה בכלה כתיב כל זכר בכהנים יאכלנו: מה בין איש לאשה. בישראל נמי קמייירי: איש פורע ופורס. כשהוא מנוגע פורע ראשו ופורס בגדיו: האיז מדיד את בנו. קטן בניור וחלה עליו נזירות אפילו לכשיגדל: מנל על נזירות אביו. אם ינדר אביו נזירות והפריש קרבנותיו ומת והיה בנו נזיר הכן מנל ביום מלאת ומכיל קרבנותיו שהפריש אביו: מקדש את בתו. מקבל קידושי בתו קטנה שלא מדעתה: מוכר את בתו. לאמה

סתה באותה מיתה. נטמאת מנחתה כ עד שלא קדשה בכלי הרי היא ככל המנחות ותפדה ואם משקדשה בכלי הרי היא ככל המנחות ושרף * ואילו שמנחותיהן נשרפות ** האומרת טמאה אני לך ושכחו לה עדים שהיא טמאה והאומרת איני שותה ושבעליה אינו רוצה להשקותה ושבעליה בא עליה בדרך יוכל הנשואות לכהנים מנחותיהן נשרפות בת ישראל שנשאת לכהן מנחתה * נשרפת וכהנת שנשאת לישראל מנחתה * נאכלת מה בין כהן לכהנת מנחת כהנת נאכלת ומנחת כהן אינה נאכלת * כהנת מתחללת וכהן אינו מתחלל כהנת מטמאה ר למתים וכהן אינו מטמא למתים כהן * אוכל בקדשי קדשים ואין כהנת * אוכלת בק"ק. מה בין איש לאשה ב האיש פורע ופורס גואין האשה פורעת ופורמת האיש ד מדיד את בנו בניור ואין האשה מדרת * בנה בניור האיש מנל על י נזירות אביו ואין האשה מנלחת י על נזירות אביה האיש * מקדש את בתו * ואין האשה מקדשת את בתה האיש מוכר י את בתו ואין האשה מוכרת את בתה האיש כ נסקל ערום ואין

עין משפט ו פ"א מהלכות סנהדרין ו פ"ט מהלכות תעניות פ"י הלכה יג ח פ"ט מהלכות ת"ת הלכה יד י פ"ג מהלכות טועם הלכה פ כ"ג ש פ"ד הלכה יד ז פ"ב מהלכות מעשה קרבנות הלכה יב ח כ"ל דלכתי שנה פוד כפסס מהוס דמעיקרא איירי סעיקר נמנח טוטה וכו' אמיתא חתם גילתה חתורס ששיין להכעל כדכתיב וכו' את קרננה פליה לכן נשרפת אבל זה איירי כהנת מנחה שביאה האשה והמ"ל דגם כהן יש להכעל חלק דמה שקתה אשה קתה נעלה ולפיכך נשרפת כמו שכתבו בתוספות ז כס הלכה י"ד ח כס הלכה ט ז פ"ט מהלכות איסורי ביאה הלכה א ר ש פ"ג מהלכות אבל הלכה ו"ז ח א פ"י מהלכות מעשה קרבנות הלכה נ ב פ"י מהלכות טומאת לביית הלכה ו"ז ז כס הלכה ח ד ח פ"ב מהלכות נזירות הלכה יג ו ז ש פ"ח הלכה טו ח פ"ג מהלכות אישות הלכה יא ח פ"ט מהלכות גירושין הלכה ז י פ"ד מהלכות פגדים הלכה א נ ב פ"ט מהלכות סנהדרין הלכה א